

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Martini Lvtheri Piae Ac Doctae Operationes In Dvas Psalmorum Decades

Luther, Martin

Basileae

VD16 L 5540

Inimici defecerunt frameæ in finem, & ciuitates eorum destruxisti, perijt
memoria eorum cum sonitu.

urn:nbn:de:hbz:466:1-37005

vidium, omnis fiducia, omnis uirtus. Quis nō hęc narret mirabilia: quis enim
 stet ad uocem hęc Pauli Ro. ij. Reuelatur ira dei de cœlo super omnem impie
 tatem hominum corū, qui ueritatem dei in mendacio detinent: Quis cōsistit
 quis confidit: quis audeat: cui diuina maiestas uerbo dei increpata sibi ipsi malo
 cōuertitur retro, cadit, perit, cuius consciētia uerbo dei increpata sibi ipsi malo
 testimonio dissentit: Victo autē hac arte animo hominis, & obtentis penetra
 libus regnis: Quid est reliquum in homine, quod uictum non est? Et adeo po
 tens est illa uictoria, ut etiam inter homines uideamus contingere, q̄ferre neq̄
 iudicium, neq̄ increpationem, neq̄ famam, neq̄ periculum possit, quem con
 scientia uexet, uerumq̄ sit Prouerbiū illud: Conscientia mille testes. Et illud
 Triaui: Consciūs ipse sibi de se putat omnia dici. Ideo recte sequitur.

*Mala conscie
 tia cuiusmodi
 malum.*

Experdidisti impium. Sic enim hebræus habet. Hac enim increpatione ta
 ctus, statim intelligit suam miseriam. Sic Paulus increpatus de cœlo, statim
 de impio Christi aduersario factus p̄missus discipulus, dixit: Domine quid
 me uis facere? Non sustinet hanc increpationem spiritus hominis, sed sicut
 fulgure perstrictus subito immutatur & uertit. Sic psal. xvij. Ab increpatione
 tua, ab inspiratione spiritus iræ tuæ. Nō est necesse iterum admonere figuram
 Synecdochen, impium pro impiis, cum sit tam frequens. Deinde iucundio
 rem locutionem etiam in nostra uernacula habet, ut uulgo dicitur: Deus adiit
 uat fortiorem, id est, fortiores. Quare ne tedio sim, deinceps non admonebo,
 satis habes q̄ semel admonuerim, esse eam fere unam omnium usitatissimam
 in sacris literis.

*Impios deus
 perdit.*

Impius hic רשע Rascha ille est quē psal. j. & v. satis exposuimus esse eum,
 qui fide inanis multa specie fulget, & nihil minus, q̄ impius esse apparet.
 Et hic est inimicus ille qui Almuth maxime persequitur zelo dei & iusticiæ,
 cuius conuersio & difficilior & mirabilior est, nec uerbo nudo possibilis, nisi
 increpationis incrementum accesserit.

Nomen eorum delesti. Ecce quod dixi, impios esse qui pulchro nomine ue
 huntur. Dicitur enim, psalmo. v. & viij. quomodo nomen in scripturis
 significet famam. Nomen habent quod uiuant (ut Apo. iij. dicitur) & sunt
 mortui. Quo nomine inflati securius persequuntur, & scedo nomine conspur
 cant Almuth aduersariam. Deletur ergo nomen eorum, quādo increpati uer
 bo spiritus, seu potius spiritus uerbi, positus, ueritatis, sapiētia, iustitiæ, fiducia,
 opinione & nomine, infirmantur, stulti & peccatores fiunt, gratiam Christi in
 humilitate & solatium communionis Almuth filij in tremore quærentes, ut
 iam nomen stulti, & peccatoris non erubescant.

*Impiorum no
 men deletur.*

In æternum & in seculum seculi. Hoc indicat, quod increpatione efficax est,
 ubi semel tetigerit cor, sic mutat hominem, ut in æternum non possit de suo
 nomine gloriari & uanus fieri, sed etiam si cadat aliquando, tamen opinio
 nem rectam de deo non amittit, semper sciens solius dei esse, & opus & no
 men bonum.

Inimici defecerunt framæ in finem, & ciuitates eorum destruxisti,
 perijt memoria eorum cum sonitu.

Totum hoc, uersus unus est hebræis. Hieronymus sic: Inimici complete
 sunt solitudines in finem, & ciuitates subuertisti, perijt memoria eorum cum

S iij ipsi.

ipsis. Obscurus plane uersus. Constructio & ambigua & insolita uidetur, quod inimici defecerunt phramez, latinis ita sonet, ut nescias utrum singulare, aut plurale, & an genitiui, uel nominatiui sint, inimici & phramez. Ego citra reuerentiam merito pono meum sensum & iudicium: Vocabulum phramez, quod procul dubio hebraez originis est a uerbo פָּרַם pharam, quod scindere significat. Unde a scindendo phrameam dicunt gladium, seu cultrum, quasi phramea sit idem quod scissorium (ut ita dicamus). Hoc in q̄ uocabulum phramez redditum est hebraeo nomini חֶרְבוֹת cheraboth, quod pluralis numeri est, a חֶרֶב chareb, quod gladium significat: hoc noster interpres sequitur, uel a uerbo חָרַב charab quod uastare, desolari significat, a quo Hieronymus translulit, solitudines. Quare me iudice sensus est.

Inimici defecerunt phramez, seu solitudines, id est, uastationes inimici uastate sunt, seu cessauerunt uastare, ut sonet aliquid tale quale dicitur psal. lxxvi. Cepisti captiuitatem, Et Isaiā. xxxij. Vā qui predaris, nonne & ipse predaraberis: Qui spernis, nonne & ipse sperneris: cum consummaueris depredationem, depredaberis, & cum fatigatus deseris cōtemnere, contemneris, Et consonat fere hic uersus a eisdem Isaiā. xliij. Et erit in die illa, cum requiem tibi dederit deus a labore tuo, & a concussionē tua, & a seruitute dura, qua ante seruisti, sumes parabolam istam contra regem Babylonis, & dices: Quomodo cessauit exactor: quieuit tributum: cōtriuuit dominus baculum impiorum, uirgam dominantium, cādentem populos in indignatione plaga incessabili, subjicientem in furore gentes, persequentem crudeliter. Et infra, Ex quo dormisti, non ascendit, qui succidat nos.

Igitur, siue phramez, siue uastationes dicas, ipsas persecutiones significat Ecclesie, quibus eam scisserūt, persecuti sunt, & uastauerunt principes huius mundi, præsertim iudei, quæ penitus cessauerunt, ubi increpatis gentibus, impij perierunt, & nomen eorum deletum est in æternum: Cōsequens est enim, ut persecutio cesset quādo persecutor amplius nullus est. Quare hæc syntaxis: Inimici defecerunt phramez, ubi genitiuus primo loco ponitur, similis est illi, psal. iij. Domini est salus. Ita hic: Inimici desertæ sunt uastationes, hoc est, inimicus desijt uastare: sicut domini est salus, id est, dominus saluum facit.

In finem uero exuberantis affectus causa dicitur, quo exprimit uastationem inimici sic desijisse, ut nō sit spes, aut timor, resuscitandam, desinunt enim impij, quandoq̄ uastare, sed nondum statim finis, manente enim odio, redeunt ad furorem tempore & occasione datis: At qui spiritu increpante salubriter pereunt in homines alios mutati, quia diligunt, non possunt unq̄ in æternum ad persecutionem reuerti, quin ipsi patiuntur potius cum illis, Atq̄ ita desijt in eis uastatio usq̄ in finem, ut nec odium, quod fons est p̄secutionis reliquum sit, sed omnia in amorem, qui fons est pacis & quietis, sint mutata. Quo sensu & psal. ij. dictum est: Tanq̄ uas siguli confringes eos.

Euersio ciuitatum mystica. Sed quomodo destruxit ciuitates? uim uerbis facio inuitus, & tamen non patitur consequentia, nec spiritus, in quo loquitur Propheta, ut de corporali uastatione intelligatur, Almuth enim abscondita, & spiritualis triumphatrix loquitur, cuius arma sunt, uerbum & fides, deinde gētes sola increpatione dei perdidit, deletō nomine eorū, & uastatione eorū finita: Quare & ciuitates eadem increpatione destructas oportet intelligi. Simili sententia dicit Micheas v. ubi de reliquijs Israel in medio gentium uictricibus dixerat: Et exaltabitur, inquit,

Inquit, manus tua super hostes tuos, & omnes inimici tui interibunt. Subdit: Et erit in die illa dicit dominus, auferam equos tuos de medio tui, & disperdam quadrigas tuas, & perdam ciuitates tuas, & destruiam omnes munitiones tuas, & mox euellam lucos tuos, & conteram ciuitates tuas. Ex quo loco adiu-
 ti, cum manifeste de opere spiritali loquatur, dicemus, & hic eueri ciuitates, quando uerbum fidei inter homines predicatum, uenit non mittens pacem, sed gladium, & separat patrem aduersus filium, nurum aduersus socrum suam, ut confuso mundi sensu sint inimici homines domestici eius; sic enim subuer-
 se sunt feliciter ciuitates hostium. Et ciuitates potissimum nominat, quod in his *Ciuitates qua-
 re nominantur*
 sit primo plurium hominum congregatio, in quorum publico uerbum dei pra-
 dicandum fuit. Deinde, quod in eis sit ciuilius hominum sensus, id est, maior pru-
 dentia carnis, quae inimica dei est. Ideo mundum in suis praestantioribus & ca-
 pitibus & quibus maxime ualeat, aggressus est Christus uerbo suo: Ciuitatibus
 enim subuersis, & reliquum uulgi mundi subuersum est. Sed & beatus Au-
 gustinus & si nomen ciuitatis trahat in Tropologiam, tamen uerbum, destru-
 xisti, de spiritali destructione intelligit. Dixi autem & antea in sacris literis *In sacris lite-
 ris oportet ma-
 gis obseruari
 uerba quam noia.*
 oportere magis obseruari uerba, quam nomina, pro intelligendo spiritu, ut psal-
 mus, lxxij. Et dominabitur a mari usque ad mare &c. Hic non est mare aliud, quam
 corporale intelligendum, non tamen est carnale dominium (more Iudaico)
 intelligendum. Ita hic ciuitates proprie & ad litteram sunt accipiendae, sed de-
 structio non carnalis, sed spiritalis accipienda est.

Igitur adeo cessauit phraea uastationis inimicæ, ut etiam ipsi, & eorum
 ciuitates uastentur & subuertentur. Qui autem uolet aliter effugere, habet
 pro se hebraei nominis ambiguum. Nam nomen *צרי* irim uolunt, si abiecto
 iod, scribatur, ut hoc loco, significare non tantum ciuitates, sed etiam hostes:
 Nam pronomen, eorum, non est in hebraeo. Sic illud Micheæ, v. Et conteram
 ciuitates tuas. Dicit Reuchlin hebraeis haberi: Et conteram hostes tuos.
 Quod an aliquid faciat, in medio relinquo. Hoc certum est, siue ciuitates,
 siue hostes dixeris, idem in sensu manere, diximus enim ciuiles homines, *Filij huius se-
 culi sunt aduer-
 sarij uerbi
 crucis.*
 & filios huius seculi, pro sua prudentia esse maxime aduersarios uerbo crucis,
 quos & idem uerbum maxime petit, haeret enim Aries noster cum cornibus
 in istis uerbis.

Perijt memoria eorum, patet aliud esse nomen eorum quod deletur, & ali-
 ud memoriam, quae perit. Nomen enim eis detractum est, in quo sibi pla-
 cuerunt, & redditum deo, dum sese peccatores ignominia dignos cum hu-
 militate confitentur. Deinde sic sunt omnia eorum per uerbum fidei uasta-
 ta: substantia, nomen, potentia, multitudo, ut horum ne memores quidem
 sint. Atque ex usu popularis Proverbij hoc dicitur, ubi de hominibus, uel
 factis eorum perditis, dicitur: *Man gedenc sy nit mer.* id est, non sunt in
 memoria amplius, extremum uastitatis perfectæ, est ipsa obliuionis perpetua
 sepultura. Ecce ergo uirtus uerbi, & fidei, quae impios reddit pios, & peccata
 eorum, & arma iniquitatis in æternam obliuionem perdit, ut sunt in æternum, *Uirtus dei
 uerbi.*
 alia substantia, alio nomine, alia potentia, alia multitudo, alia memoria
 seruati apud deum.

Illud *צרי* cum sonitu, transtulit Hieronymus cum ipsis, ac hebraice ad uer-
 bum sic habet: Perijt memoria eorum, ipsi. Praepositio, cum, non est in textu,
 est autem affinis dictio eadem, uerbo quod sonare significat, hoc secuti sunt, qui
 S iij transtulerunt

transfulerunt cum sonitu. Ego p mea simplicitate hypodiasolen amplectens
& per coniunctionem. Et sic expono. Perijt memoria eorum & ipsi. Cum uero
hebraismus fit, & in alijs locis frequentissimus, sicut dictum est psal. iij. in uer-
su: Quoniam tu domine singulariter in spe, constituisti me, Quare Propheta
mihi adiecisse uidetur in fine, & ipsi, uel epilogi uice, uel affectus exuberantia,
ac si dicat: Perijt memoria eorū, & ipsi: Adeo scilicet, omnino in nihilum abier-
runt cum omnibus suis. **Sie seynd dabyn.**

Cum sonitu, Augustinus interpretatur cum strepitu, seu tumultu, quo im-
pij fremunt dum pereunt & ne pereant resistunt, uel q̄ perit memoria, eo ipso
tumultu simul pereunte. Atq̄ quid refert super committitur textum, uarias
comminisci glosas, ut cum sonitu etiam intelligas uelociter sicut sonus perire.
Sic enim & fugitiuæ umbræ Iob: xiiij, comparat hominem. In his abundet
sensu suo quilibet.

Et dominus in æternū permanet, parauit in iudicio thronum suum.

Hieronymus sic: Dominus autem in æternum sedebit, stabiliuit ad iudican-
dum solium suum. In quo manifestius, non modo duratio, ut noster interpre-
sonat, sed officium quoq̄ Christi declaratur, quod est duplex, iudicare & iusti-
ficare, occidere & uiuificare, damnare & saluare, per iudicium humiliat super-
bos, per iusticiam exaltat humiliatos. Quod ergo thronum suum parauit, ut
iudicet, hoc est, quod Malach. iij, dicit: Ipse enim quasi ignis conflans, & quasi
herba fullonum, & sedebit conflans & emundans argētum, & purgabit filios
leui, & colabit eos quasi aurum & quasi argētum, & erunt domino offerentes
sacrificia in iusticia. Sic enim ubi increpatis gētibus perierit impius, & amisso
nomine peccatum suum agnitum confessus fuerit, aliud non est reliquum, ni-
si ista quotidiana purgatio peccati, renouatio mentis de die in diem, iter de uir-
tute in uirtutem, destructio corporis peccati, quod agitur dū aut uarijs passio-
nibus exercitatur, aut ipsimet peccatorum nostrorum assidua memoria, no-
bis ipsi displicemus, gemimus, laboramus in humilitate. Iuxta illud psalmi. l.
Et peccatum meum contra me est semper. Vnde Ezech. xx, Et recordabimini
ibi uiarum uestrarum & omnium scelerum uestrorum, quibus polluti estis in
eis, & displicebitis uobis in cōspectu uestro, in omnibus malitijs uestris, quas
fecistis, & scietis, quia ego dominus, cum benefecero uobis propter nomen
meum, non scd̄m uias uestras malas, neq̄ scd̄m scelera uestra pessima domus
Israel, ait dominus deus.

Otiosi quæsti-
onarij consci-
entiam negli-
gentes. Hac Theologia crucis omissa, periculossime ambulant in magnis & mira-
bilibus super se otiosi quæstionarij, quasi nō habeant quod lugeāt. De quibus
Isaia. lviij, Clama ne cesses, quasi tuba exalta uocem tuam, & annūcia populo
meo scelera eorum, & domui Iacob peccata eorum. Me etenim de die in diem
quærit, & scire uias meas uoluit, quasi gens quæ iustitiam fecerit, & quæ iudi-
cium dei sui oblita nō fuerit &c. Quid his uerbis uoluit nisi q̄ curiosos specu-
latores operum dei retraxit i cognitionē & cogitationem peccatorū suorum,
ut cogitarent p peccatis suis (psal. xxxvij.) & essent in his assidue quæ eis deus
præcepit. Hoc enī est iudiciū Christi in hoībus, sic exercet nos in peccatorū no-
strorū luctu, pœnitētia & labore. Proinde speculatiua illa Theologia, quæ sui
oblita, in diuina sursum fertur, satanæ præcipitium quærit & inuenit. Legimus
in uitis